

Drammen sentrum og Sundland | 1:5000

TRANSFORMASJONSBOLIG

VERKSTEDET SUNDLAND BYGG D, DRAMMEN

Tilpasset gjenbruk av et gammel lokverksted til boligformål
Prosjekt av Sindre Andersen Gåsvik
Veileder Jan Støring

HVA ER EN TRANSFORMASJONSBOLIG?

En transformasjonsbolig er av kommunal- og regionaldepartementet definert som "... en bolig som er et resultat av ombygging av et næringsbygg til bolig." Andelen transformerte boliger sto for ca. 12 % av alle nye boliger i perioden 2000-2010, og dette er en andel det er sannsynlig at vil øke sett i sammenheng med et økende bærekraftfokus, og at større eiendomsutviklere setter på mye eksisterende bygningsmasse de ønsker å til utnyttet.

Men hva vil det egentlig si å bosette seg i en struktur som ikke var konstruert med det formål å hus? Skal transformasjonsboligen være et ikkedyrt alternativ til nybygg, må den konkurrere på meningfylt relasjon til rom og tid med fullverdig bolivallet. Underutvelsen av transformasjonsboligen er like mye utvelsen av eksisterende kvaliteter til nye former for bolivallet, som det er å fjerne det eksisterende bygget med ny bruk og innrettet levestil.

VERNSTRATEGI

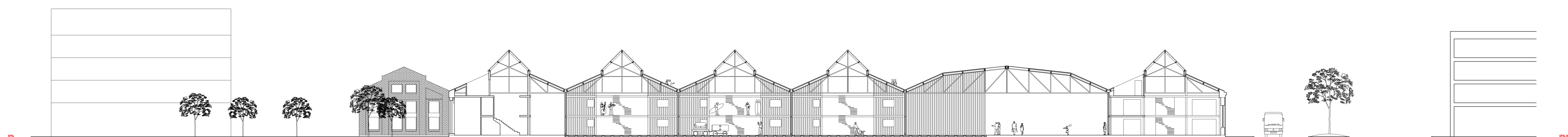
Prosjekteringen av transformasjonsboliger i Verkstedet Sundland bygg D betyr at vern av bygget gjennom tilpasset gjenbruk. Bygget har ikke vernestatus, og har heller ikke etter mitt skjønn et behov for å bevares museelt. Dermed har det gamle tegningsværet en del av nærmiljøets identitet det ligger godt synlig i dalbunnen langs elven og jernbanen. Denne identiteten har en klar verdi å ta med videre når området nå skal utvikles til en ny bydel. Men tilate en historisk konstruert samtidig som man svarer på et nytt behov.

Har man først bestemt seg for å verne et bygg, må man også ta oppgaven på alvor. For meg innebærer det en bevaring av karakteren til et bygg som overskider byggets fasader. Verkstedet Sundland har stått i hundre år, og det er et viktig poeng at min inngrepsnivå ikke forklarer byggets videre levestil. Ved å unngå store, irreversible inngrep som ikke er i tråd med byggets logikk legger man til rette for at bygget beholder sin identitet også i fremtiden.

TYOLOGISK YTTERKANT

Verkstedet Sundland er en representant for en verkstedstypologi som vi finner flere steder i landet. Jeg synes det er interessant som undersøkelsesobjekt fordi den blir et regne som en ytterkant av hva som kan bygges transformert spesielt til boligformål. Utfordringer som store dimensjoner og dype, innvendige volum med liten tilgang på dagslys, forerlekes dersom man også skal bevare byggets integritet.

Verkstedet ble bygget i en tid, og for en bruk med et annet klimatiske fokus enn vi har i dagens energieffektive boligbygging, og har dermed en utfordring, temperatur og luft innvendig ikke normal. Den usikre dagdragningsværet er trolig lar seg varselslig etterseles uten å forandre druggenhet, og uventede etterseles er ikke usannlik om byggets taktile skulpter skal bevares.

Snitt B-B' | 1:200

Situasjonsplan | 1:200

Snitt A-A' oppriss sorfasade | 1:200

INTERN SITUASJONSPLAN

Byggets største nødvendigheter er klar strukturering av den interne situasjonsplanen. Det eksisterende bygget er definert av langsgående figurkonsentrasjonen på et søylerlag ut i et karaktistisk grid. Akseavstanden er i utgangspunktet vegetasjon, men senere til bygget som følger sin egen logikk. Blant av dette systemet ligger en sentrale tverrgående sakt, for hver fasettsbeholdt, kronet med øvrig.

I første omgang må bygget responderer på en ny reguleringsplan der en ny tilfelle på ten feller er planlagt igjennom etfasen på bygget. Fremfor å ha hele bygget foretatt på med min oppgave å demontere en sent, for demter å bygge opp igjen etfasen klar av den nye vekt, uten et bygget karakter erklest. Påbygging på nordfasaden fra 1954 og 1970 sørte til spesielle brukstyper fra tiden da bygget var aktivt som lokverksted, men er ikke lenger nødvendige i byggets nye bruk som boligkompleks. Ved å fjerne disse får man igjen eksponert tegningsværet som byggets yttervegg.

Byggets hovedaksemotor er gjennom to porter på vestfasaden, og en på hver av nord- og sørfasaden. Disse leder videre inn i gater med boliger på hver side. Organiseringen av boligerbeholdt internt er last programat med boliger langs fasaden så langt fordelingen av eksisterende vinduer tillate dette. Restende porter blir erstattet med glassflett tilhørende bakerforliggende bolig.

Den største delen av bygget ligger i åpen uten tilgang på fasade, men for å underrette muligheter ikke nye som byggetrenger i byggingtopologien som transformasjonsobjekt, projekteer det også inn boliger i denne delen!

VIDEREFØRING AV IBOENDE KVALITETER

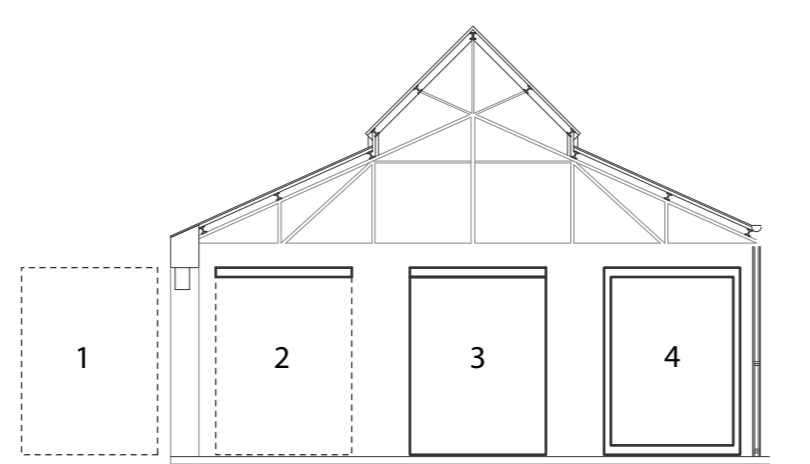
Bygget har to åpenbare kvaliteter i stor takhøyde og oversiktens som tar dagslys inn i hele bygget. Dette er kvaliteter som jeg søker å jobbe med. Fremfor å erstatte de med nye elementer. Utskjæring av større atium midten av bygget vil være mer effektivt til å bosette dagslys, men samtidig vil det gå på bekostning av det karakteristiske taklandskapet som i alle høyeste grad er byggets S. fasade, og setter derfor som premisse at taklandskapet overordnede form blir bevart, og at det er overlevere som forner boligene med dagslys. For å sikre tilgangen til både dagslys, taklandskapet og utnyttelse av den store takhøyden etter jeg også som premisse at boligene adskilles vertikalt, og ikke horisontalt, fra hverandre.

Den robuste verkstedstramstøtteren er en annen kvalitet som jeg ønsker å videreføre med mitt prosjekt. Under nye plankebord og avrettingsmasse legger fremdeles loggionene som brukte lok og togoginger inn på verkstedet i gamle dager. Disse blir igjen brakt frem i dagen, og blir gjenbrukt som en felles ressurs for de nye boligene. På inngangssiden av byggen kan en ten omsette for seg at til spesiellordning og vakkert, til å være en tilhørende verkstedsbase for små og store prosjekter blant beboerne!

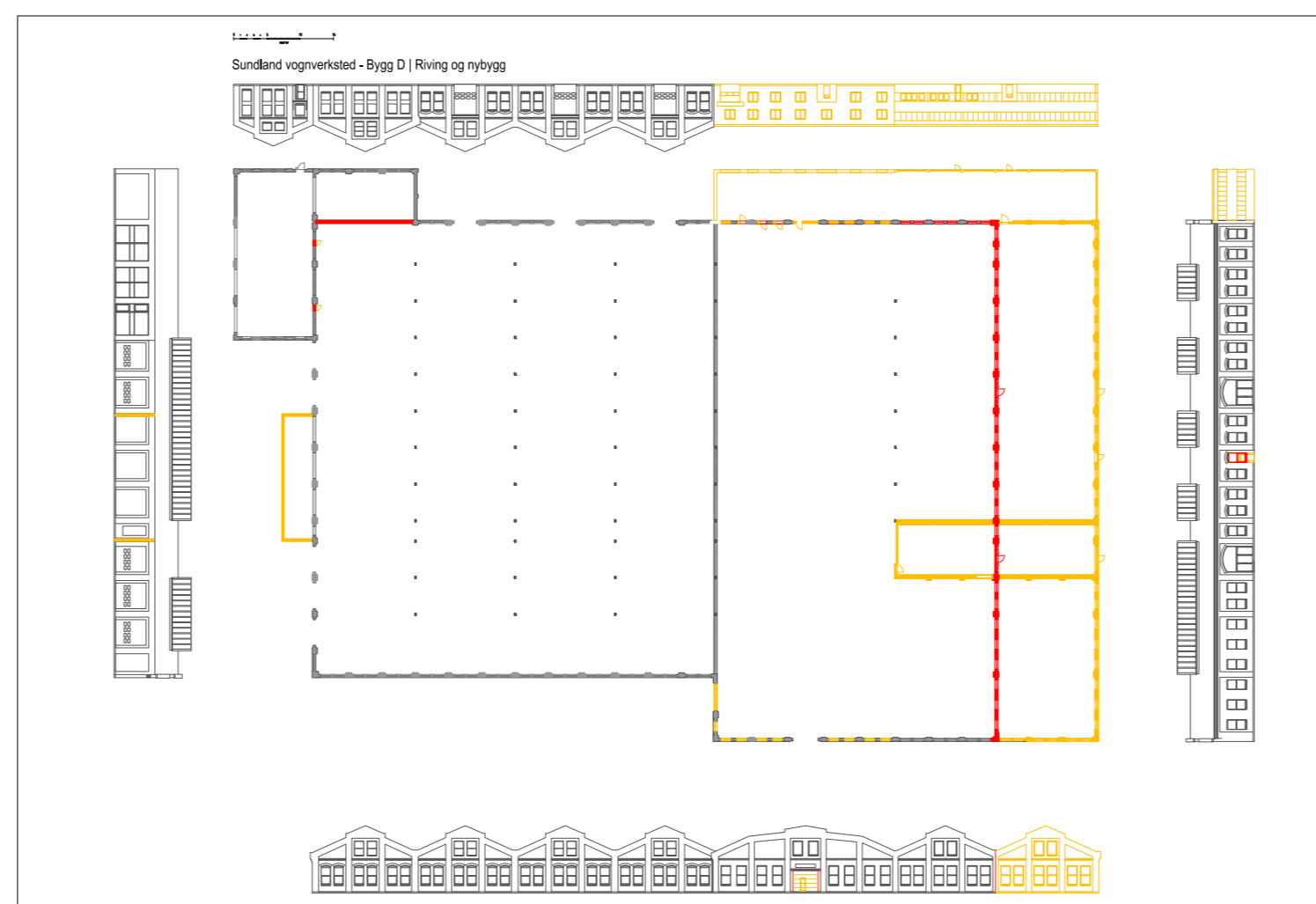
SOSIALE OG KLIMATISKE OVERGANGER

En av de virkelige store utfordringene med å projekteer transformasjonsboliger i forhold til nybygg er at man allerede har et eksisterende stål. Det vil si at man allerede har et vakkert, og et skille mellom offentlig og privat. Bygg D ommer til å skulle lagde fra omgivelsene av bygget som allerede kommer på Sundland, og det er viktig at det ikke blir en høyere tenest for å forholde seg til bygget spesielt enn for de andre boligkompleksene som byggen. Gata mellom nord- og sørfasaden er litebeholdt for å være en mer offentlig gjennomgang, med atleierboliger og studentboliger på hver side, samt retningsanvisninger som kan benyttes som en felles ressurs for hele området.

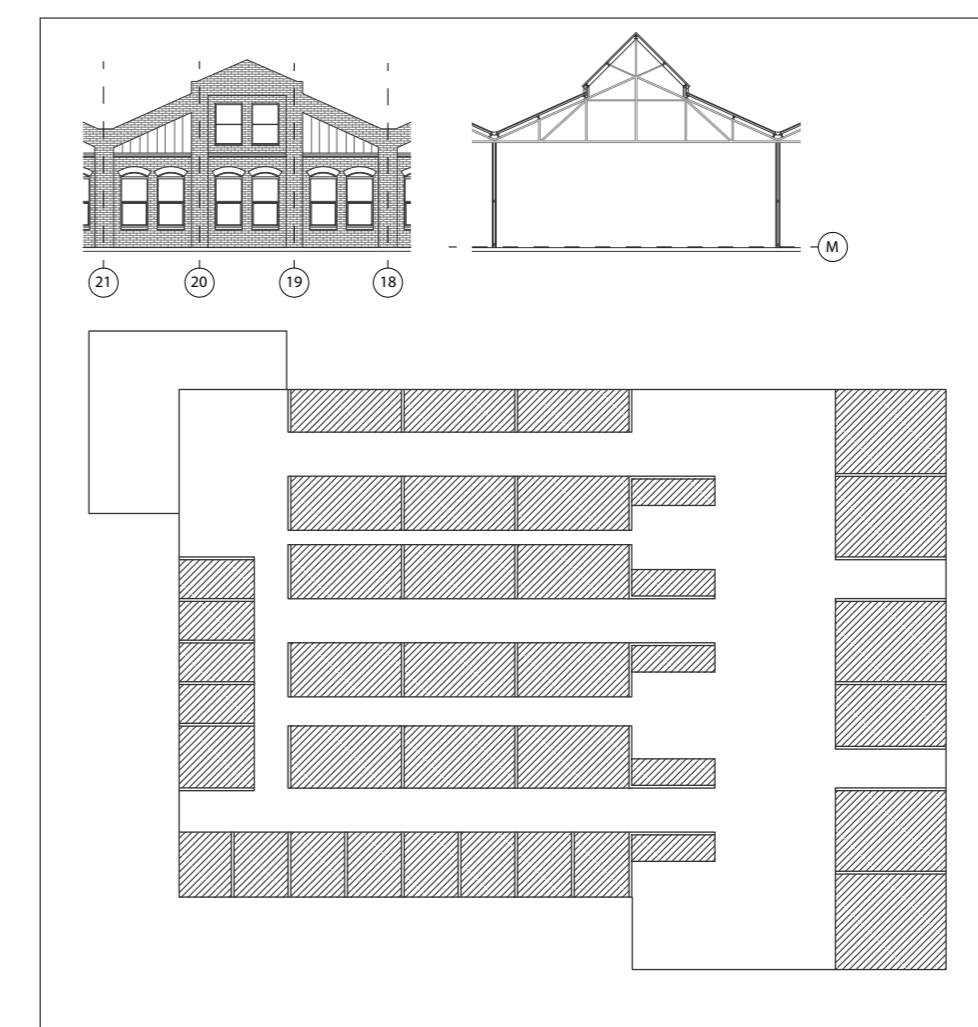
Det eksisterende vakkertflett muliggjør en ny diskusjon om klimatiske soner i dagens boligkarakter. Den gradvise overgangen fra å være tett ute og gjenstand for vær og vind, til å være under det værbeskyttende taket, fortsetter inn i det sosiale skille som boligene utgjør. Oppå internt i hver enkelt bolig er det forskjellige lag i grad av stabil eller variabel temperatur, og grad av sosial eksponering.

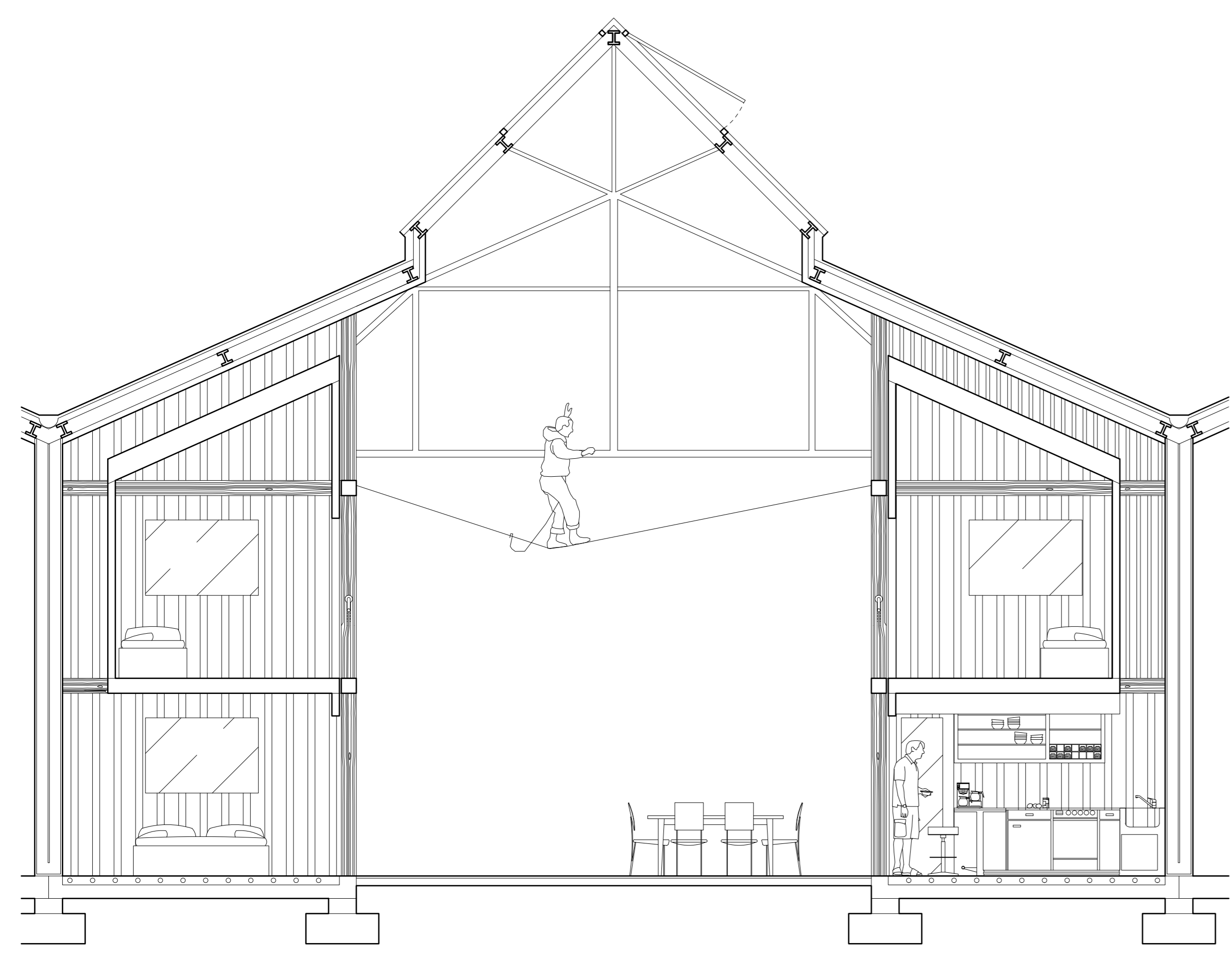
1) Ute; påklevet av vær og andre fakt. 2) Inne i Verkstedet Sundland; Basistier for vær, men feltene av klimatiske skille. Sosiale møteplasser i gatekarakter. 3) Inne i boligen; Privat sone, kontroll på hvem man ønsker å se og bli sett av. 4) Inne i oppvarmet areal av boligen; Full kontroll klimatiske og sosialt.

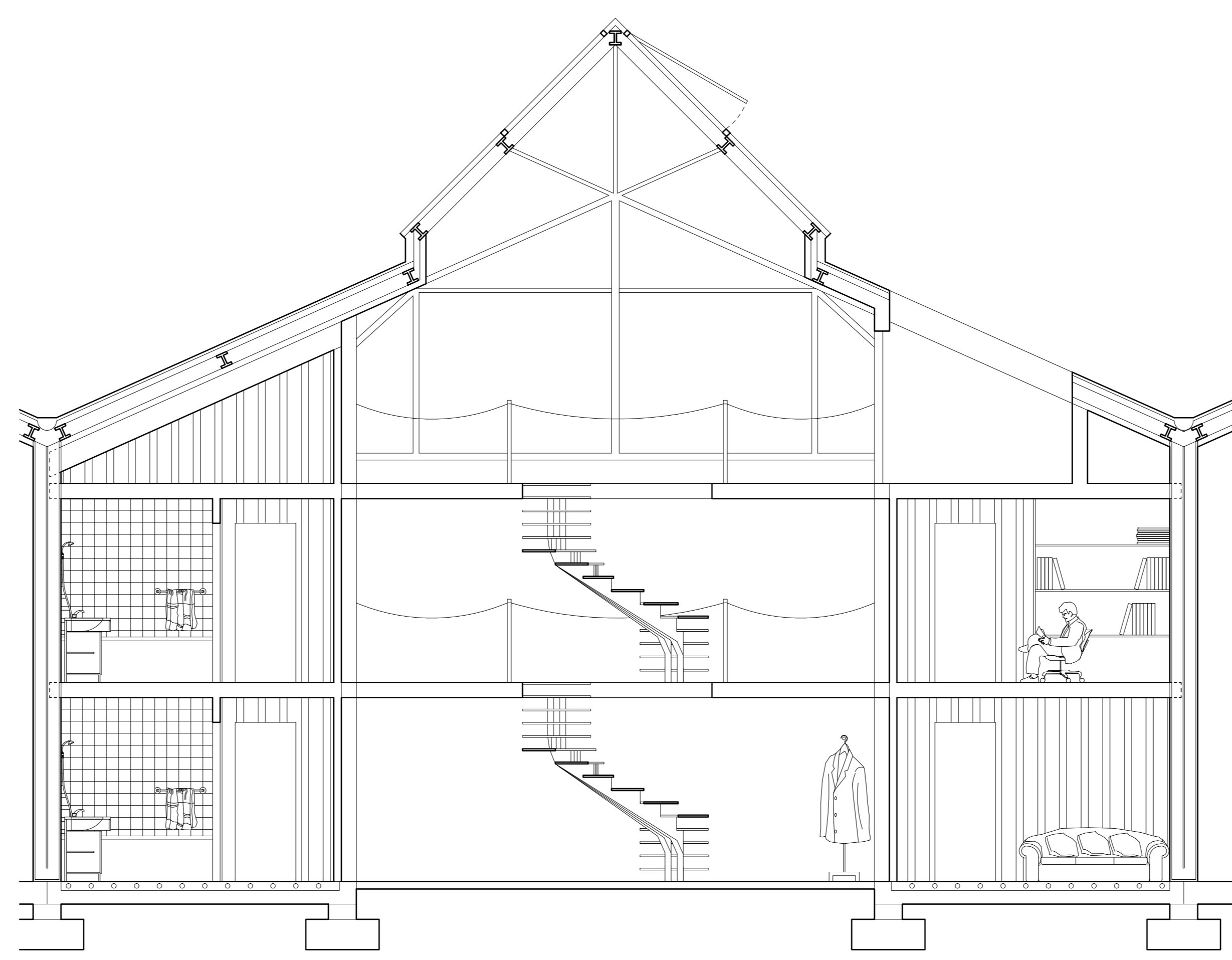
Akking (gul) og nybygg (rød) som følge av ny reguleringsplan og en utbygging av byggets opprinnelige form.

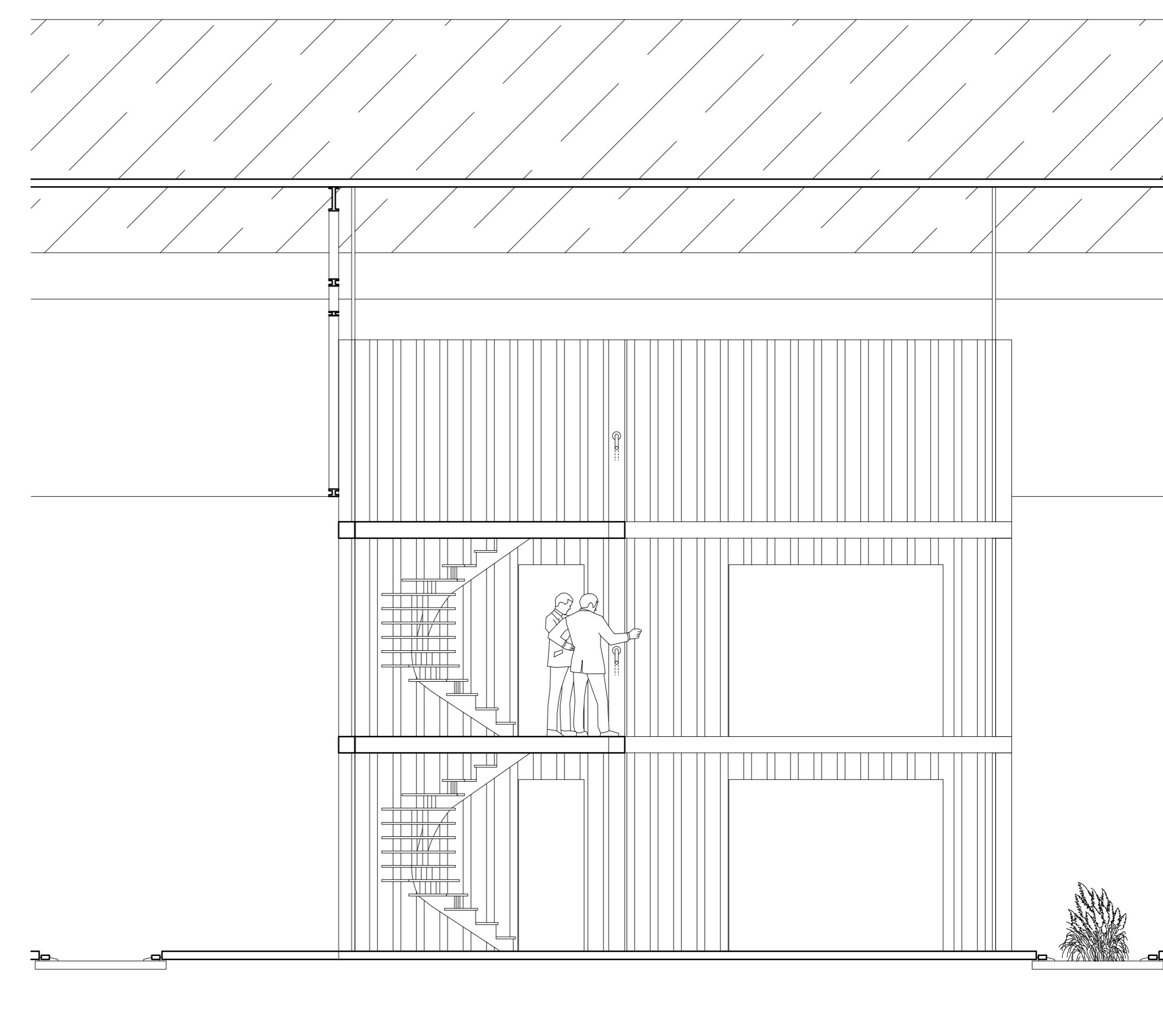
Intern situasjonsplan følger byggets karaktistiske grid, og søker å maksimere både plass langs fasaden og i dypt av verkstedstramstøtteren.

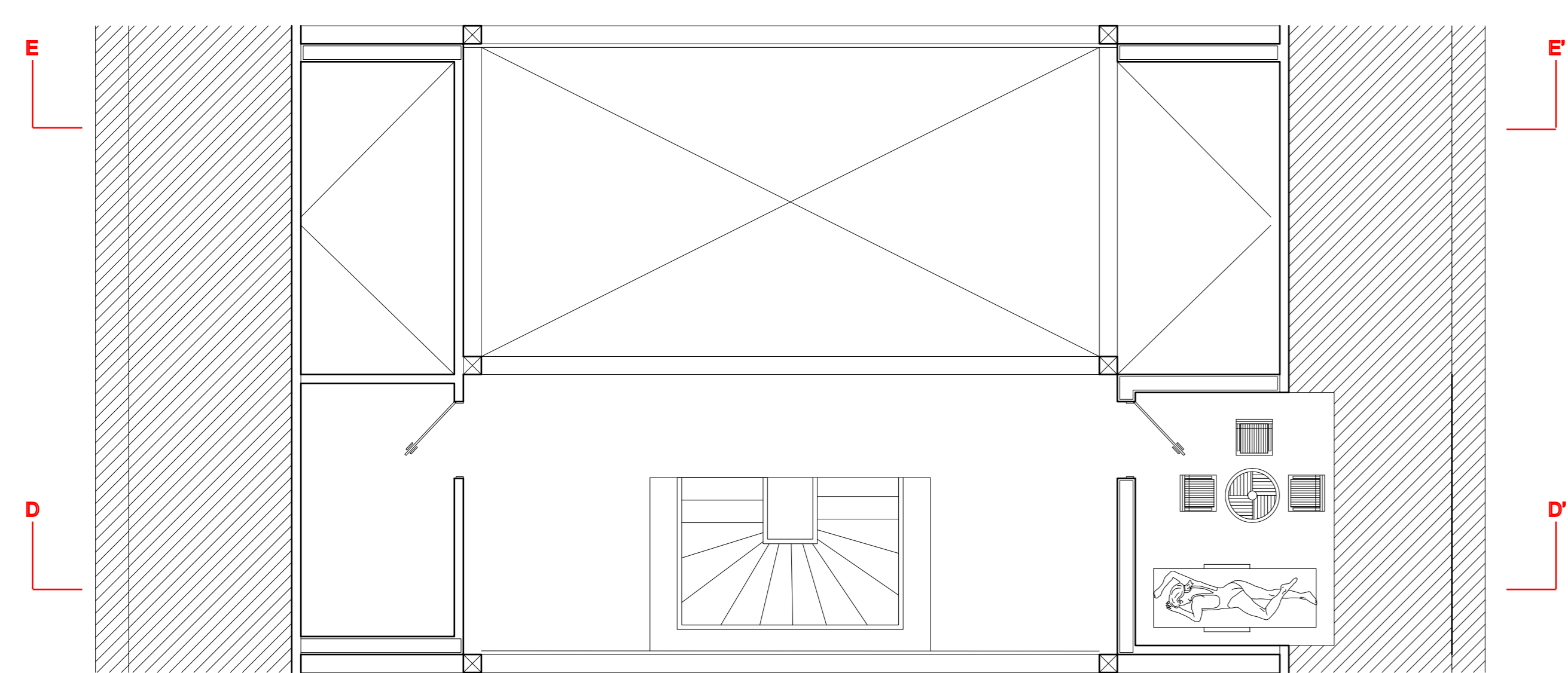
Type B, snitt D-D' | 1:50

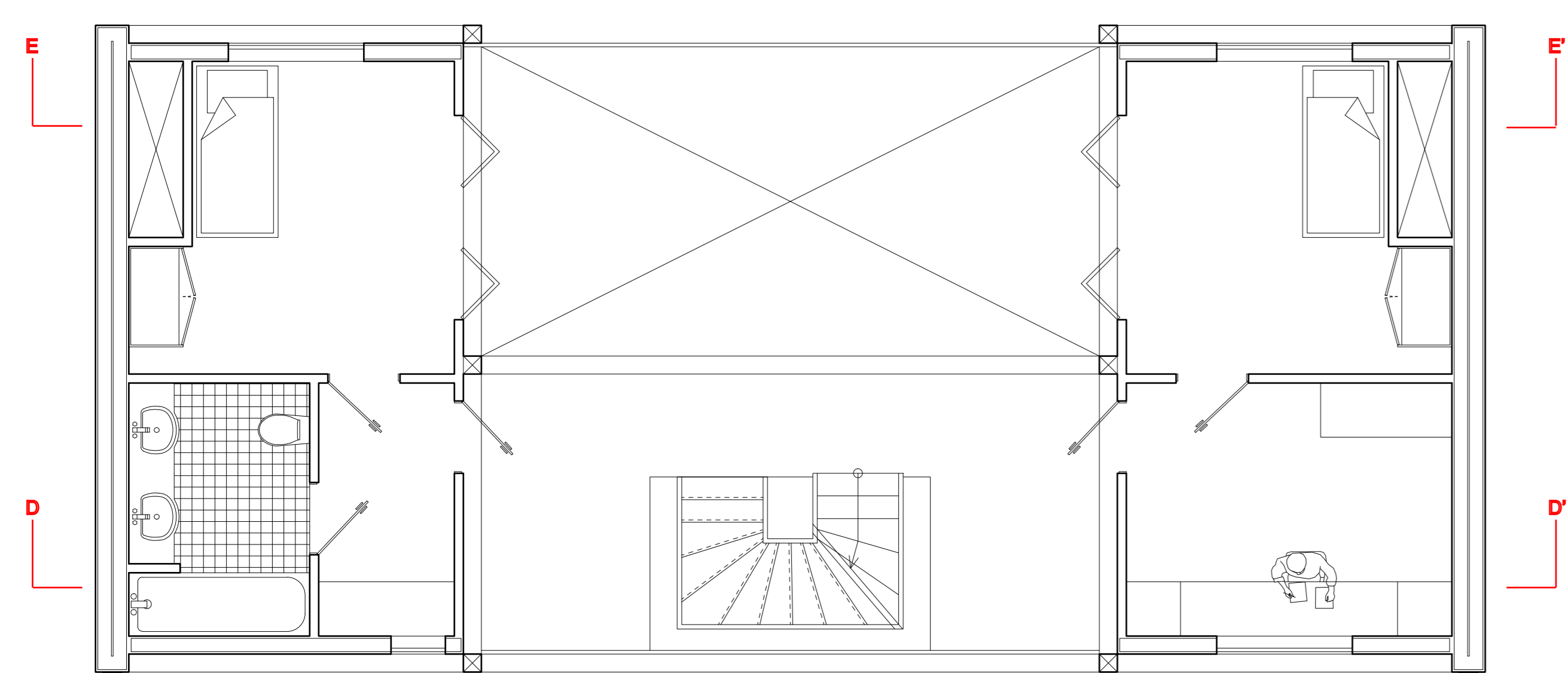
Type B, snitt E-E' | 1:50

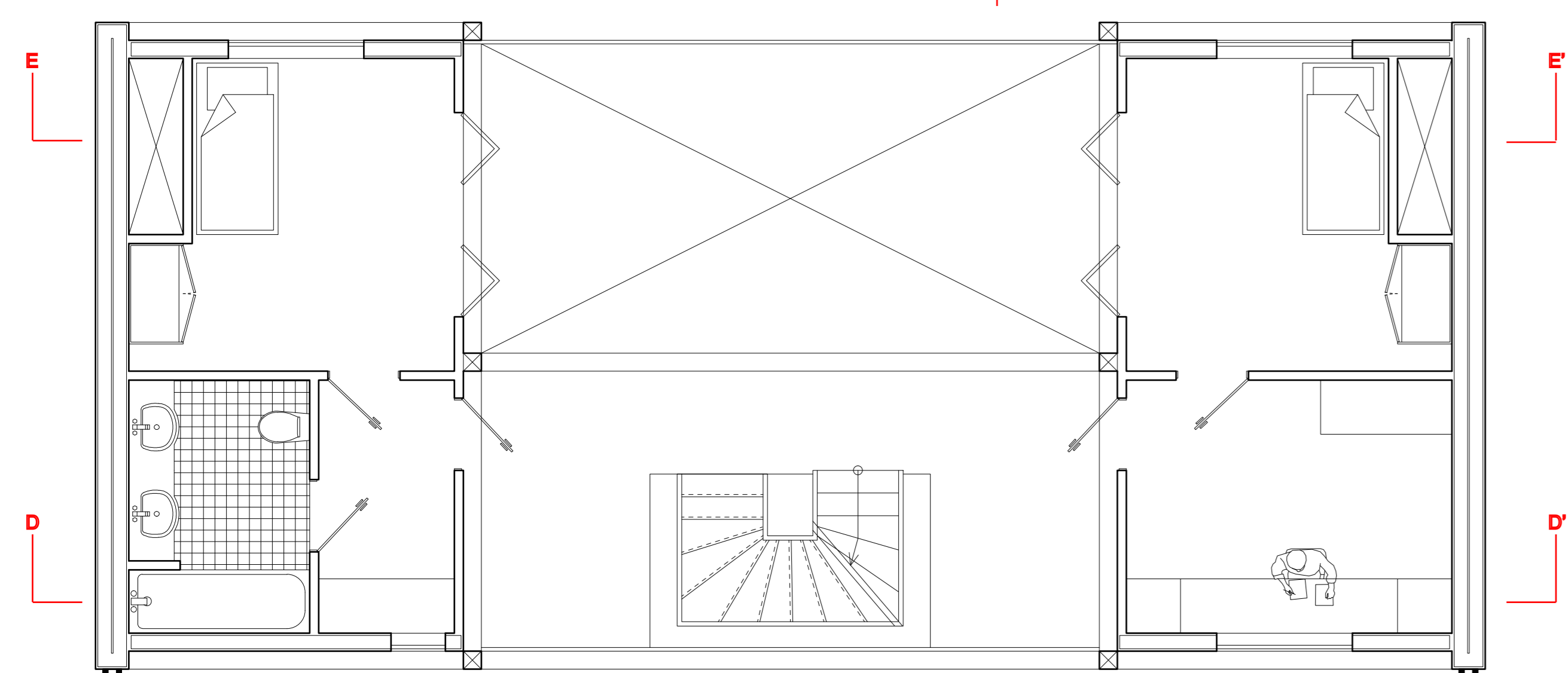
Type B, snitt F-F' | 1:50

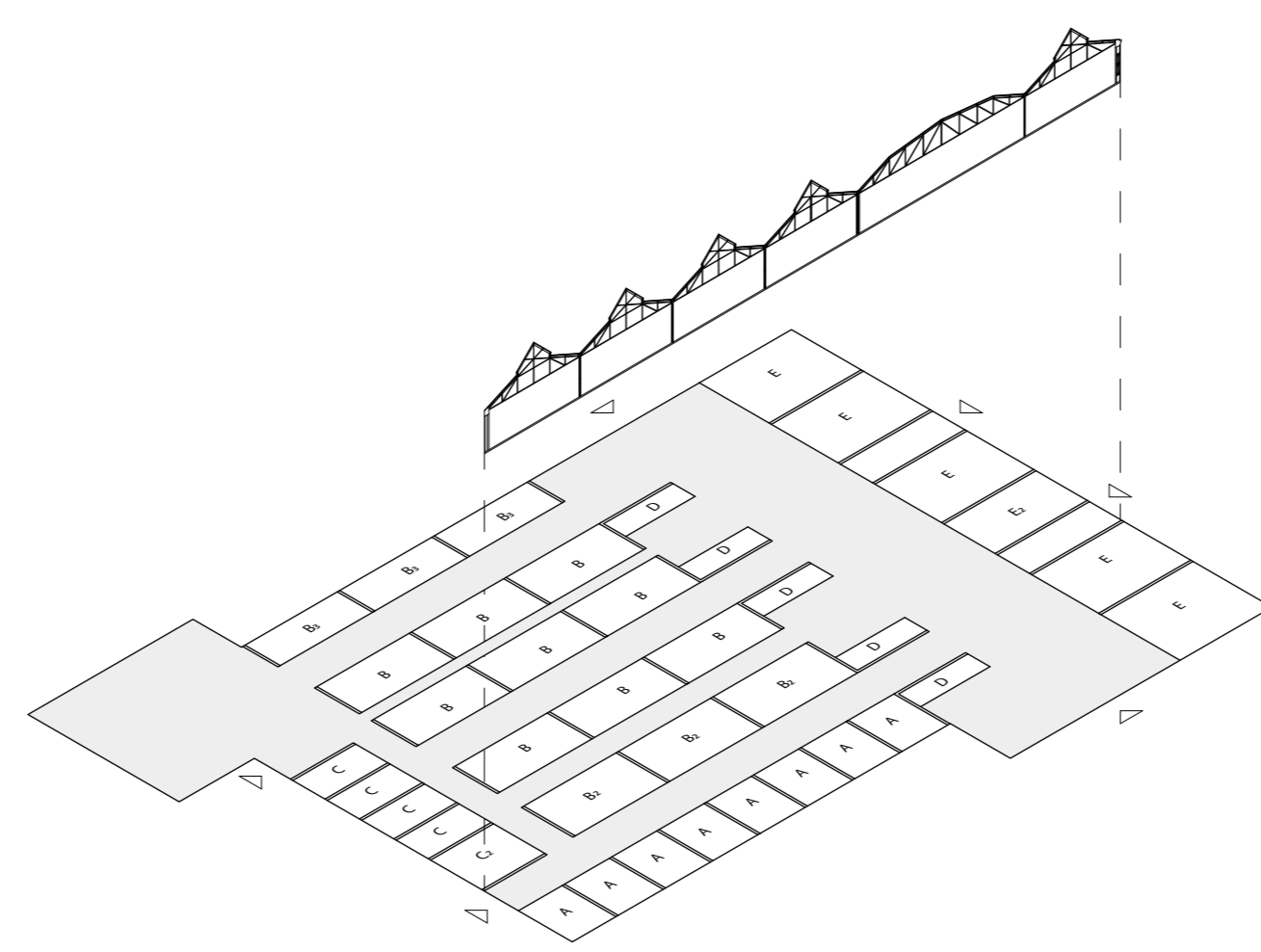
Type B, 3. etg | 1:50

Type B, 2. etg | 1:50

Type B, 1. etg | 1:50

Lokaliseringsfigur type A-E

LEILIGHET TYPE A

- 41,8 m² oppvarmet areal To rom og kjøkken
- 195 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- 8,5 m² takhage
- Tegninger eget hefte

LEILIGHET TYPE B

- 91,5 m² oppvarmet areal Fem rom og kjøkken
- 214 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- 9,5 m² takhage
- Tegninger på plansje

LEILIGHET TYPE B₂

- 107 m² oppvarmet areal Fem rom og kjøkken
- 284 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- 9,5 m² takhage
- Tegninger eget hefte

LEILIGHET TYPE B₃

- 86,4 m² oppvarmet areal Fem rom og kjøkken
- 145 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- 8,5 m² takhage
- Tegninger eget hefte

LEILIGHET TYPE C

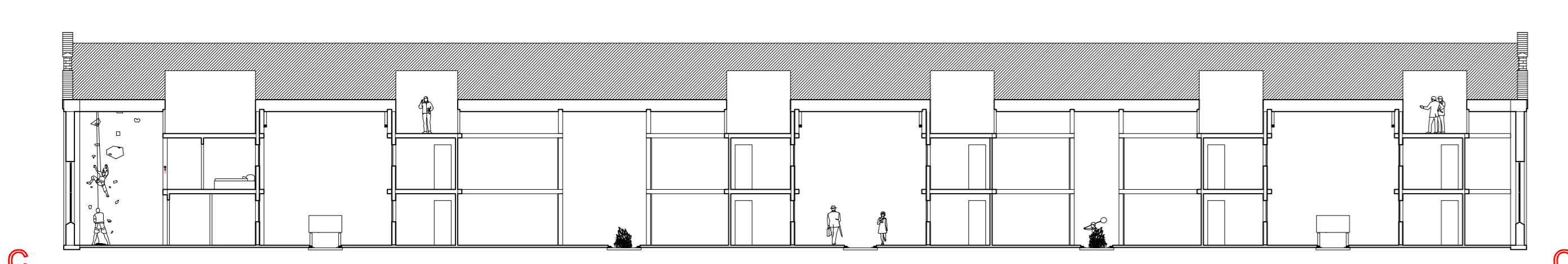
- 39,4 m² oppvarmet areal Ett rom og kjøkken
- 254 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- Tegninger eget hefte

LEILIGHET TYPE D

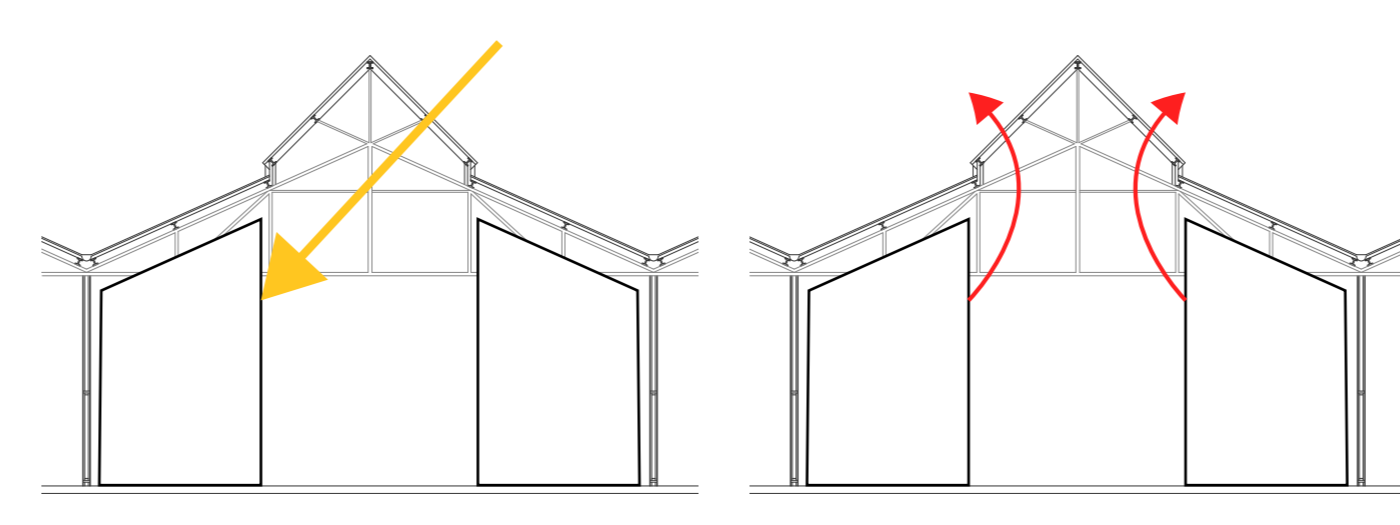
- 15,1 m² oppvarmet areal Ett rom og kjøkken
- 221 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- Tegninger eget hefte

LEILIGHET TYPE E

- 152 m² oppvarmet areal Ni rom og kjøkken
- 390 m³ værbeskyttet flerbruksrom
- 20,6 m² takhage
- Tegninger eget hefte

Snitt C-C' | 1:200

Atriumrommet i boligen fordeler lys til de tempererte sonene, som i tur kan lufte oppvarmet og brukt luft ut gjennom overlyst.

DEFINERING AV ROMPROGRAM

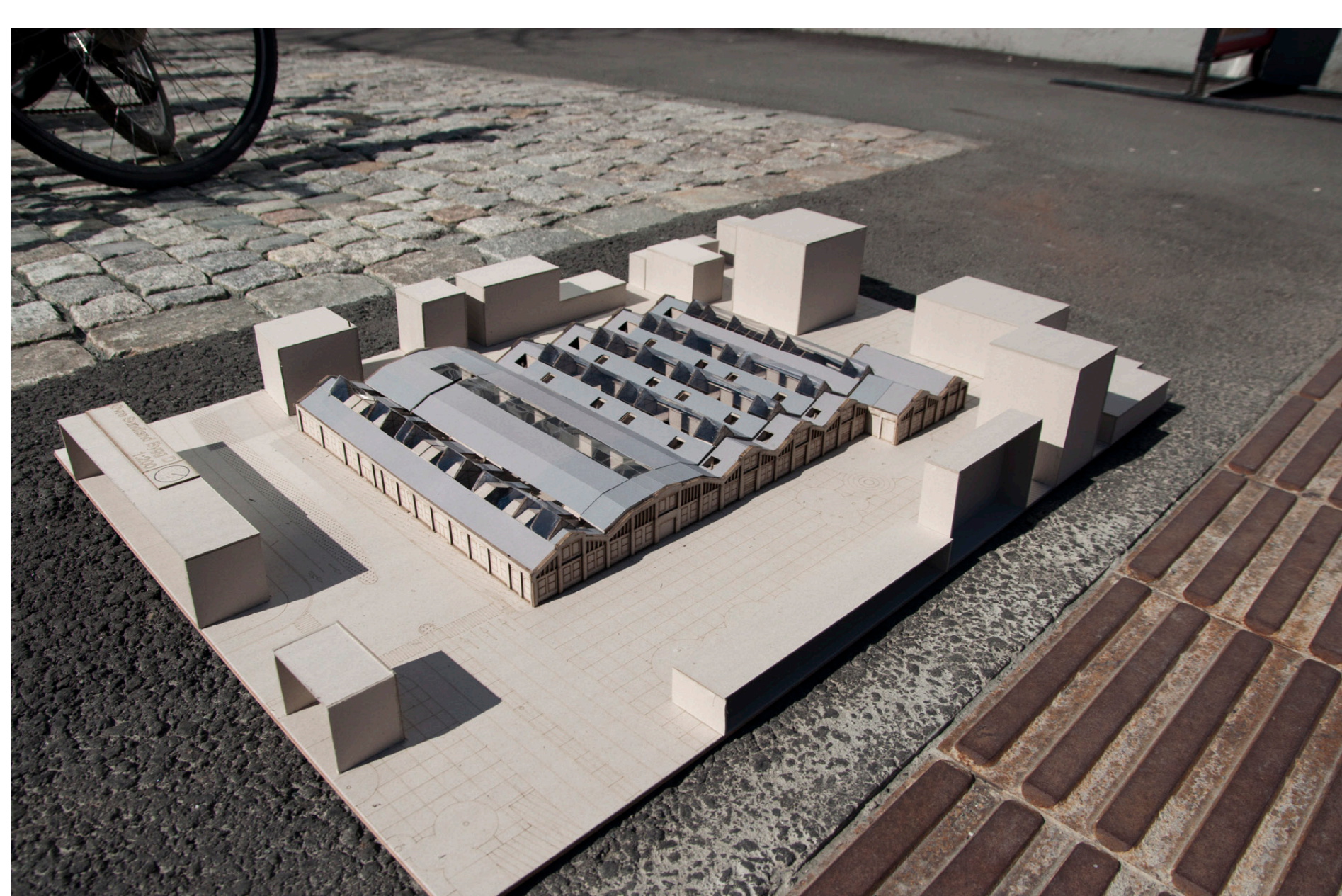
Som en følge av organiseringen etter de store verkstedsdismensjonene, ønsker hver enkelt bolig et volum som har innforhold i kategorien urban villa. Dette muliggjør plass til både et romprogram man forventer av en halvprivat bolig på bakkeplan, tilpasset daglige rituelle. Boligen har ikke samme behov, men inngangssituasjonen er tilknyttet verkstedsrommets karakter i boligen. Ulke familie- og kollektivsammenheng har ulike brukstyper, og ønsker en viss vertikalkommunikasjon er definert som brukstyper. Dette rommet blir både en sosial overgangsson mellom offentlig og privat, samtidig som den eksponerer beboerne utleie interesser og gir liv tilbake til gaten. Det er også å gjenåpne at byggets tidlige karakter som verksted i utgangspunkt, hvor beboernes prosjekter kan flytte ut og basere av ressurser forsynt av verkstedsdismensjon som trille langs jernbanesporene.

TEMPERATURSONER

Gjennbruk fremstivt og nybygg legger opp til en mer bærekraftig boligbygging, og jeg ønsker å bringe dette videre inn i utformingen av boligen. Det ville ikke vært aktuelt med mine premisser for verkstedsdismensjon å utforme boliger med kun barest mulig kvadratmeter per person som mål. Mer interessant er en differensiering av ulike temperatursoner i en bolig, og begrense entall kvadratmeter med oppvarmet areal. Som resultat er allerede boligen plassert innfor et vintfeng, og dette er det en sosial overgang inn i en privat, mer husholdningsrett inngangssituasjon. Alle boliger har identitet og oppvarmet flerbruksrom hvor beboerne er generert for forskjellige temperatursoner av tid av døgnet og tid av året. Dette atriumrommet eksponerer byggets fult takhage og åpner de tempererte sonene med både dagslys inn, og lufting ut. Alle alle boliger har tilgang til lys og luft gjennom takhage. Det legges opp til en boligkultur hvor brukeren kan selv anke innadning ved teknologiske metoder, at fra å blusse til å gå på søg en generer. Muligheten til å kunne trekke tilbake til en temperert sone er sikret i samarbeid med en tankegang om daglige bevegelsesmonstre inne i boligen.

KONSTRUKSJON OG MATERIALVALG

Boligen skal konstruere etter de forskjellige situasjonene veggene mot. Mellom to boliger, mellom boligen og ute, og mellom ulike temperatursoner inne i boligen. Et kriterium for at boligen skal være robust for fremtidig endring, er at de har et klart konstruktivt konsept som er lett forståelig. Boligen består av et stellas som bærer isolerte bokser med faste funksjoner og stabil temperatur, og åpner tilgang til taket. Dette er en buffer for atriumrommet som er full takhage. Tre velges som materiale for alle hydrologiske grensesnitt, som er svært gunstig for innvendig luft og bygg som verkstedsdismensjon. Slike materialer mellom utehåndt, eksponert trevirke og behandlete overflater er behov for enkel rengjøring, noe som er forsikring i boligens rene og skitne soner. Designingen i bygget er utført i valdsede bokstaver fra demonteringen av verkstedsbygget 1970.

Beværingen av byggets taklandskap blir en tydelig identitet i det nye bolig- og næringsbyggfeltet.

Hovedadkomst til boligkassen gjennom en tidligere port.

Naboser møtes ved togskinnene for å klargjøre anfall eller hente vareleveranser.

Kvalitetsvar vaskes med langs den opprivede bakkplaten og over kjøkkenbenken på bakkeplan.